

STANDARDY WYMAGAŃ BĘDĄCE PODSTAWĄ PRZEPROWADZANIA EGZAMINU W OSTATNIM ROKU NAUKI W GIMNAZJUM

A. Standardy wymagań z zakresu przedmiotów humanistycznych

I. Czytanie i odbiór tekstów kultury

Uczeń:

- 1) czyta teksty kultury (w tym źródła historyczne) rozumiane jako wszelkie wytwory kultury materialnej i duchowej człowieka, podlegające odczytywaniu i interpretacji, zwłaszcza teksty kultury należące do polskiego dziedzictwa kulturowego - na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym,
- 2) interpretuje teksty kultury, uwzględniając intencje nadawcy, odróżnia fakty od opinii, prawdę historyczną od fikcji, dostrzega perswazję, manipulację, wartościowanie,
- 3) wyszukuje informacje zawarte w różnych tekstach kultury, w szczególności w tekstach literackich, publicystycznych, popularnonaukowych, aktach normatywnych, ilustracjach, mapach, tabelach, diagramach, wykresach, schematach,
- 4) dostrzega w odczytywanych tekstach środki wyrazu i określa ich funkcje - dostrzega środki wyrazu typowe dla: tekstów literackich, tekstów publicystycznych, dzieł sztuki plastycznej i muzyki,
- 5) odnajduje i interpretuje związki przyczynowo-skutkowe w rozwoju cywilizacyjnym Polski i świata - odnajduje i interpretuje związki przyczynowo-skutkowe w polityce, gospodarce, kulturze i życiu społecznym,
- 6) dostrzega i analizuje konteksty niezbędne do interpretacji tekstów kultury: historyczny, biograficzny, filozoficzny, religijny, literacki, plastyczny, muzyczny, regionalny i wypowiada się na ich temat oraz wyjaśnia zależności między różnymi rodzajami tekstów kultury (plastyką, muzyką, literaturą),
- 7) dostrzega wartości wpisane w teksty kultury.

II. Tworzenie własnego tekstu

Uczeń:

- 1) buduje wypowiedzi poprawne pod względem językowym i stylistycznym, w następujących formach: opis, opowiadanie, charakterystyka, sprawozdanie, recenzja, rozprawka, notatka, plan, reportaż, artykuł, wywiad, ogłoszenie, zaproszenie, dedykacja, podanie, list, pamiętnik,
- 2) posługuje się kategoriami i pojęciami swoistymi dla przedmiotów humanistycznych i ścieżek edukacyjnych,
- 3) tworzy teksty o charakterze informacyjnym lub perswazyjnym, dostosowane do sytuacji komunikacyjnej,
- 4) zna i stosuje zasady organizacji tekstu, tworzy tekst na zadany temat, spójny pod względem logicznym i składniowym,
- 5) formułuje, porządkuje i wartościuje argumenty uzasadniające stanowisko własne lub cudze,
- 6) analizuje, porównuje, porządkuje i syntetyzuje informacje zawarte w tekstach kultury,
- 7) dokonuje celowych operacji na tekście: streszcza, rozwija, przekształca stylistycznie,
- 8) wypowiada się na temat związków między kulturą rodzimą a innymi kręgami kulturowymi, w tym komentuje powiązania, zwłaszcza między kulturą polską a śródziemnomorską, oraz określa te powiązania w różnych obszarach: polityce, kulturze, gospodarce, życiu codziennym, w odniesieniu do przeszłości i w czasach obecnych,
- 9) formułuje problemy, podaje sposoby ich rozwiązania, wyciąga wnioski, wypowiada się na temat sytuacji problemowej przedstawionej w tekstach kultury.

B. Standardy wymagań z zakresu przedmiotów matematyczno-przyrodniczych

I. Umiejętne stosowanie terminów, pojęć i procedur z zakresu przedmiotów matematyczno-przyrodniczych niezbędnych w praktyce życiowej i dalszym kształceniu

Uczeń:

- 1) stosuje terminy i pojęcia matematyczno-przyrodnicze:
 - a) czyta ze zrozumieniem teksty, w których występują terminy i pojęcia matematyczno-przyrodnicze, np. w podręcznikach, w prasie,
 - b) wybiera odpowiednie terminy i pojęcia do opisu zjawisk, właściwości, zachowań, obiektów i organizmów,
 - c) stosuje terminy dotyczące racjonalnego użytkowania środowiska,
- 2) wykonuje obliczenia w różnych sytuacjach praktycznych:
 - a) stosuje w praktyce własności działań,
 - b) operuje procentami,
 - c) posługuje się przybliżeniami,
 - d) posługuje się jednostkami miar,
- 3) posługuje się własnościami figur:
 - a) dostrzega kształty figur geometrycznych w otaczającej rzeczywistości,
 - b) oblicza miary figur płaskich i przestrzennych,
 - c) wykorzystuje własności miar.

II. Wyszukiwanie i stosowanie informacji

Uczeń:

- 1) odczytuje informacje przedstawione w formie:
 - a) tekstu,
 - b) mapy,
 - c) tabeli,
 - d) wykresu,
 - e) rysunku,
 - f) schematu,
 - g) fotografii,
- 2) operuje informacją:
 - a) selekcjonuje informacje,
 - b) porównuje informacje,
 - c) analizuje informacje,
 - d) przetwarza informacje,
 - e) interpretuje informacje,
 - f) czytelnie prezentuje informacje,
 - g) wykorzystuje informacje w praktyce.

III. Wskazywanie i opisywanie faktów, związków i zależności, w szczególności przyczynowo-skutkowych, funkcjonalnych, przestrzennych i czasowych

Uczeń:

- 1) wskazuje prawidłowości w procesach, w funkcjonowaniu układów i systemów:
 - a) wyodrębnia z kontekstu dane zjawisko,
 - b) określa warunki jego występowania,
 - c) opisuje przebieg zjawiska w czasie i przestrzeni,
 - d) wykorzystuje zasady i prawa do objaśniania zjawisk,
- 2) posługuje się językiem symboli i wyrażeń algebraicznych:
 - a) zapisuje wielkości za pomocą symboli,
 - b) zapisuje wielkości za pomocą wyrażeń algebraicznych,
 - c) przekształca wyrażenia algebraiczne,
 - d) zapisuje związki i procesy w postaci równań i nierówności,
- 3) posługuje się funkcjami:
 - a) wskazuje zależności funkcyjne,
 - b) opisuje funkcje za pomocą wzorów, wykresów i tabel,
 - c) analizuje funkcje przedstawione w różnej postaci i wyciąga wnioski,
- 4) stosuje zintegrowaną wiedzę do objaśniania zjawisk przyrodniczych:
 - a) łączy zdarzenia w ciągu przemian,
 - b) wskazuje współczesne zagrożenia dla zdrowia człowieka i środowiska przyrodniczego,
 - c) analizuje przyczyny i skutki oraz proponuje sposoby przeciwdziałania współczesnym zagrożeniom cywilizacyjnym,
 - d) potrafi umiejscowić sytuacje dotyczące środowiska przyrodniczego w szerszym kontekście społecznym.

IV. Stosowanie zintegrowanej wiedzy i umiejętności do rozwiązywania problemów

Uczeń:

- 1) stosuje techniki twórczego rozwiązywania problemów:
 - a) formułuje i sprawdza hipotezy,
 - b) kojarzy różnorodne fakty, obserwacje, wyniki doświadczeń i wyciąga wnioski,
- 2) analizuje sytuację problemową:
 - a) dostrzega i formułuje problem,
 - b) określa wartości dane i szukane (określa cel),
- 3) tworzy modele sytuacji problemowej:
 - a) wyróżnia istotne wielkości i cechy sytuacji problemowej,
 - b) zapisuje je w terminach nauk matematyczno-przyrodniczych,
- 4) tworzy i realizuje plan rozwiązania:
 - a) rozwiązuje równania i nierówności stanowiące model problemu,
 - b) układa i wykonuje procedury osiągania celu,
- 5) opracowuje wyniki:
 - a) ocenia wyniki,
 - b) interpretuje wyniki,
 - c) przedstawia wyniki.